

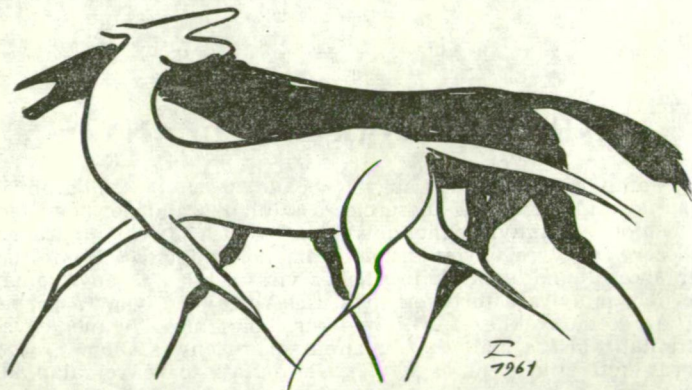
Mindjárt az első képben az író és a kiadó közötti dialógus csak halvány, erőtlen másolata, visszfénye annak az önironikus, hol mosolyogtató, hol kacagató, mindvégig komikus és humoros beszámolóknak, aminek keretében Móra elmondja regénye születésének történetét, aminek igazi komikumát az írónak szinte zárójelbe tett kajánkodó megjegyzései alkotják. Ennek íze, sava, borsa a dramatizált változatban sajnos jórészt elvesz, alig marad meg belőle valami. A húzások előnyére szolgáltak a darabnak; az epikus, unalmas részek rövidítésével kissé élénkebbé tették az előadást. Baj van az özéssel. Szegeden nem könnyű ő-vel beszéltetni az embereket annak, aki nem idevaló. Nem ártott volna átnézni a szöveget ebből a szempontból — pl. Bálint Sándorral. (Néhány kirívó hiba: lehot a löhet helyett; hamá odaát leszök; az úr egészen rendös embör.)

A második kép a kocsin: epikus. Anekdotázó jellegű, semmivel se viszi előre a cselekményt. A dráma lényege a sűrítés. A pap szobájában zajló jelenet is tiszta epika. Oknyomozás helyett: mese, elbeszélés. A jegyzőnél viszont Móra szellemében a vígjáték követelményeinek alapján tovább fejlesztik azt a drámai magot, amit a regényben találni. Humoros a józan, reális Angela és a lírikus Benkóczy Elemér szócsatája. A doktornál lejátszódó jelenet megint epikus. Drámaibb, tömörebb és feszebb lett volna, egyúttal érdekesebb és színesebb is, ha az előző jelenetben a doktor is ott lett volna és a jegyzőhöz hasonlóan visszajátszanák azt, ahogy ő kezdett udvarolni Angelának, ahogy őt is leszerelte és gyámajjának tette Angela. A dramaturgia még több segítséget adhatott volna a szerzőnek. Az álomjelenet a regényíró Móra humorát és a Turbók-ügyben folytatott nyomozását drámaian jeleníti meg.

Általában tehát: a regény kevés drámai magját kellett volna tovább fejleszteni, az epikus részeket elhagyni. Konfliktus alig van a vígjátékban, ami van, az is erőtlen, bágyadt, ennek következtében nagyon kevés a feszültség, a drámaiság a színpadon. A rendező ilyen körülmények között nem tehetett mást, mint hogy a kevés lírai, drámai jelenetet jól kiaknázza. Ami viszont azt a veszélyt rejtette magában, hogy a kis intenzitású drámai jelenet túljátszása álpatetikussá teszi az előadást. A rendező jó érzéke — igaz, hogy néha éppen csak — elkerültette ezeket a buktatókat. A kísérő zene egy-egy jelenet hangulatára jól előkészíti a nézőt, néha azonban feleslegesnek tűnik. A darab helyenként naturalista életképszerűsége, ami a paraszti figurák öltözetében és beszédmódjában nyilatkozik meg, ellentétben áll a díszletek stilizáltságával, jóllehet a kissé széteső, sok képet, jelenetet másképp bajosan lehetett volna ennyire is összefogni.

Bányörgyi Károly — olykori merevsége ellenére — Móra kedvességét, szelíd derűjét rokonszenvesen állította a közönség elé, Mentés József ízes, jovialis plébános volt. Kátay Endre sokoldalúan rajzolta meg a jegyző figuráját, Doktor Kuzmo főérdekesége pedig, hogy rengeteg nyelven és címen szólítja meg partnereit: Kovács János ezt jól „hozza”. Angela szerepében Gyóry Franciska a szükségnek megfelelően hol kacér, hol temperamentumos, hol ábrándos. Király Levente lírikus és komikus a javából, Lelkes Dalma szépen beszél és az álomjelenetben jól karikirozza szerepét. Szendrey Iona kedves Pólingné szerepében, Pagonyi Nándor, Gémesi Imre, Katona András és Zádori István illúziótkeltő Szeged környéki parasztok. Károlyi István a kiadó szerepében itt-ott bakizott. A műsorfüzetben szereplő Szendrő Ivánt viszont hiába kerestük a színpadon, csak Angela elbeszéléséből értesültünk, hogy Pengáló Márival megszőkött.

K. L.

LEHEL ISTVÁN RAJZA